

Oost-Java tusschen 70 en 1600 M zeehoogte, vooral in schaduwrijke bosschen. Misschien slechts een vorm der vorige soort en daarvan, vooral in gedroogden staat, dikwijls moeilijk te onderscheiden *Trichósporū pulchrum* BL.

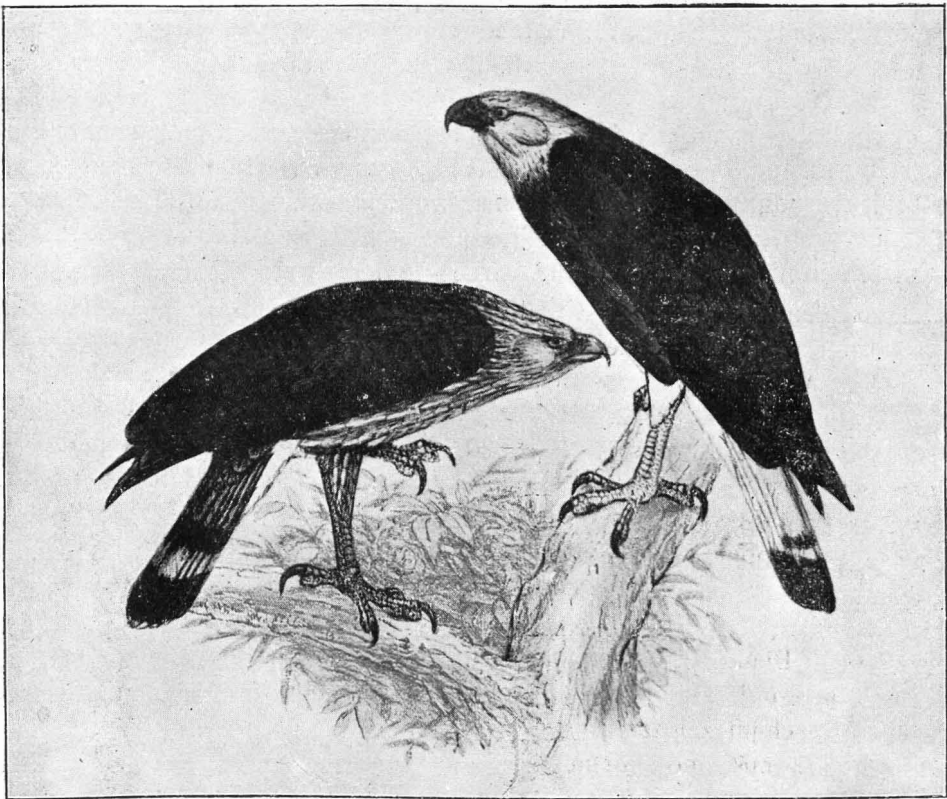
Buitenzorg, 12 Oct. 1912.

B.

ROOFVOGELS.

Vischarend en Zeearend.

In n°. 10 moesten we melden, dat we een verkeerd beeld hadden gegeven van de *Boeroeng dok* (*Polioaëtus ichthyaëtus*), we kunnen nu een juister geven door nevensgaande overdruk uit SCHLEGEL'S *Vogels van Ned.-Indië*. Van enkele onzer lezers hadden we reeds aanmerkingen op onze platen gekregen; nu we reeds in n°. 10 rectificatie gaven, nemen we uit hun schrijven alleen dat over, wat de levenswijze van dezen vischarend aangaat.

Polioaëtus ichthyaëtus.

De heer A. W. SPENNEMANN schreef ons:

Omtrent het voorkomen van *Polioaëtus ichthyaëtus* deelde de heer BARTELS mij mede, dat hij dezen grooten vischarend tot dusverre nog nooit aan het eigenlijke zeestrand heeft aangetroffen, maar wel aan met bosch begroeide riviermonden en met bosch omgeven meren en moerassen, niet alleen in de nabijheid der kust, maar ook in het binnenland tot op een hoogte van 1000 voet boven zee.

Van den heer J. OLIVIER ontvingen we de volgende aanmerking:

In uw artikel over *Roofvogels* trok het slot mijn aandacht, waarin U van *Polioaëtus ichthyaëtus* zegt, dat hij meer van zout dan van zoet water houdt en ver van zee niet meer wordt aangetroffen. Nu is „ver” een betrekkelijk begrip; dit op den voorgrond stellende kan ik U mededeelen, dezen vischarend eenige malen boven de Rawa Tembaga, ten Z. van Bekassi te hebben aangetroffen, hemelsbreed 16 K.M. van het strand. De Rawa Tembaga heeft zoet water, het is niet eens brak, er leven enkel zoet-watervisschen.

Ook over den *Zeearend (Haliaëtus leucogaster)* zond de heer A. W. SPENNEMANN ons eenige opmerkingen:

Voorts deelde de heer BARTELS mij mede, dat de *Zeearend Haliaëtus leucogaster* slechts in zijn jeugd overwegend bruin gekleurd is, en dat oude exemplaren de volgende kleuren vertoonen: kop, achternek, geheele onderkant zuiver wit, rug en vleugels behalve de groote slagpennen grijs, deze en de basale helft van den staart zijn zwart en het overige gedeelte daarvan wit gekleurd.

Wat het voedsel van den *Zeearend Haliaëtus leucogaster* betreft, zoo bestaat dit volgens de tot dusverre door den heer BARTELS gedane onderzoekingen uit zeeslangen, waarmede ook twee nestjongen gevoed waren, uit visschen, vleermuizen, (de restanten dezer nachtdieren werden gevonden in de maag van een exemplaar buitgemaakt bij eene grot, aan welker buitenkant overdag gewoonlijk eenige groote vleermuizen „hangen” en die dus gemakkelijk een prooi van roofvogels kunnen worden) en verraste de heer BARTELS onlangs een jong *Haliaëtus leucogaster* wijfje, hetgeen bezig was, flinke hoeveelheden van een reeds in staat van ontbinding verkeerend wild varken te verorberen.

EEN EXCURSIE EN HAAR VOORBEREIDING

(*Vereenv. sp.*).

Voor hen, die al enige tijd aan Botanie gedaan hebben, zal 't onderstaande waarschijnlijk weinig belangrijks hebben. 't Doel van dit episteltje is dan ook niet iets merkwaardigs mee te delen, maar een voorbeeld te geven op welke wijze een excursie (vooral voor beginners) m.i. 't best zal beantwoorden aan het doel, dat er mee beoogd wordt, en dat tweeledig is: 1^e het leren kennen van de namen der planten; 2^e iets te vernemen omtrent het leven dier planten.

't Is duidelijk, dat er gedurende de tocht zo goed als geen tijd en gelegenheid is om een enigszins aaneengeschaald overzicht te geven van 't geen nodig is om een helder beeld te krijgen van de overeenkomende eigenschappen, die een reeks van planten vertonen, welke onder dezelfde omstandigheden de strijd om 't bestaan voeren. 't Horen van de naam en 't te hooi en te gras opvangen van de een of andere biezonderheid is al, wat men van een excursie kan meedragen, vooral als 't aantal deelnemers meer dan een zes- of zevental bedraagt, en zelfs, al is 't aantal gering, een enigszins uitvoerige uitlegging is tijdens de tocht zeer bezwaarlijk. Voor gevorderden is de naam der plant al veel, doch voor hen, die nog maar weinig aan de studie van 't plantenleven gedaan hebben, is zo'n excursie totaal zonder vrucht. En wat erger is, een der voornaamste resultaten, die wij o.a. ook met het houden van excursie's trachten te bereiken en die wel 't voornaamste doel onzer vereeniging is: n.l. „opwekking bij 't grote publiek tot meerdere belangstelling in het leven der Natuur,